

C. K. pošti!

Nedostavljene številke je poslati administraciji „Eisenbahner“,
Dunaj V. Zentagasse 5.

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSkih ŽELEZNIŠKIH NASTAVLJENCEV

UREDNIŠTVO

se nahaja v Trstu ulica Madonnina 15
Telefon 1570

UPRAVNIŠTVO

Dunaj V. — Zentagasse 5.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina:

za celo leto 4.40 K
za pol leta 2.20 K
za četrt leta 1.10 K
Posamezna številka 18 vin.

Št. 20.

V Trstu, 15. oktobra 1912.

Leto V.

Reforma kazenskega zakona in koalicijsko pravo.

Kakor kažejo znamenja, se sedaj resno misli na nujno in potrebno reformo kazenskega zakona. Seveda ni prvič, da je vlada napravila poskus, da nadomesti zastarelo, s trohno preteklih stoletij navdano kazensko pravo s kazenskim zakonom, ki odgovarja potrebam sedanjosti. Iz več vzrokov je sklepati, da se bo to delo sedaj izvedlo, dasiravno si še nihče ni na jasnem, kako obvladati ogromne tehnične zapreke, ki ovirajo pot zakonu, obsegajočemu nad 400 paragrafov. Ali o stvarni potrebi temeljite reforme na polju kazenskega prava dandanes nihče več ne dvomi, ker izza dobe, iz katere izhaja naše sedaj veljavno kazensko pravo, se je mnogo in temeljito izpremenilo v državnem i gospodarskem življenju. Raditega pa se vedno jasneje in očitnejše pojavlja protislovje med pisanim pravom in živo resničnostjo. Vsak zakon, ki naj bi bil poraben za realno življenje in ki hoče odgovarjati pravemu čutu svojega časa, se mora ozirati na živa dejstva in temeljiti na gospodarski resničnosti.

Če si predočimo velik pomen, ki ga ima ravno kazensko pravo za socialno skupno življenje družabnih razredov, je že vnaprej jasno, da se vsaka reforma na tem polju najintenzivnejše tiče interesov vseh razredov in stanov. Vse ravnanje, ki se ga opisuje v kazenskem zakonu potom paragrafov, je končno več ali manj v zvezi z mnogostranskimi socialnimi interesi in ne more se ga ločiti od gospodarskih potreb življenja. „Vsak zakon“, pravi nemški kazensko-pravni učitelj pl. List, „je varstvo interesov“ in vsak poskus reformiranja obstoječega prava konsekvenco provzroči nasprotja in interesne spore.

V resnici postaja gospodarsko interesno nasprotje tudi v predmetnem reformnem delu čim očitnejše. Umljivo je, da je delavstvo zainteresirano na tem, da se reformira kazenski zakon na ta način, da se izpopolni dosedanje koalicijsko pravo tako, da se primerno ozira na svobodo gibanja, ki je potrebno potrebna sedanjim neizogibnim gospodarskim bojem. Vsa naša koalicijska svoboda obstoji sedaj v tem, da se je leta 1870 odpravilo koalicijske prepovedi in zjamčilo pravico za vodstvo organiziranih mezd-nih bojev. Sicer pa izpodbija zakon za take pogo-vore vsako pravično jamstvo. Vkljub temu pa ima avstrijsko delavstvo koalicijsko pravico, da-siravno je zveza avstrijskih delodajalcev v spo-menici leta 1906 postavila trditev, da pravzaprav ni koalicijskega prava, temveč, „da se le trpi dejstvo koalicije“.

Ali ravno iz dejstva, da delodajalci in njih vodje naravnost tajijo koalicijsko pravo, je raz-vidno kakšne želje gojijo ti krogi. Dosedaj se je sicer moglo v mnogih slučajih potom razlaganja prava narediti vrzel v koalicijsko pravo in potom policije sikanirati delavstvo v izvrševanju zjam-čenega prava. Vsa dosedanja zgodovina strokov-nega gibanja in mezd-nih bojev nam nudi mnogo-številne primere.

Izrecno interesno stališče, ki ga zavzemajo podjetniki glede na koalicijsko pravo, jim zadnja

leta ni dal nikdar počitka. Pri vsaki priliki, na vsa-kem delodajalskem zboru in v nešteti člankih meščanskega časopisja so ti gospodje tarnali o preveliki svobodi delavskega gibanja in zahteva, naj vlada zakonodajnim potom poseže vmes, je že nekaj stalnega v delodajalskih organizacijah. Da je bila vlada tudi res pripravljena ugoditi tem željam, dokazuje poslabšanje, ki ga je vse-boval l. 1909 objavljeni prednačrt za reformo ka-zenskega zakona glede na obstoječe koalicijsko pravo. Dočim je po veljavnem koalicijskem pravu kaznjiv le tisti, ki vporablja silo ali pa opla-šenje, da doseže pogovor v svrhu priboritve ugodnejših mezd-nih in delavnih pogojev, govori § 3 prednačrta, le še o sredstvih oplašanja v to svrhu, da se delodajalca ali delojemalca ovira v izvršitvi proste volje, delo oddati ali pa delo sprejeti. S tem bi seveda bile priza-dete tudi vse iz drugih nagibov kot v dosego boljših mezd-nih in delavnih po-gojev vprizorjene stavke. In ravno zato, ker so vsled napredka strokovnih organizacij potrebni tudi taki boji. — kakor na primer za priznanje organizacije — vedno številnejši, je jasno, da se je s takim besedilom prednačrta hotelo le ugoditi glavni želji delodajalcev. Protest, ki se je že takrat pojavil v delavskih vrstah proti očitnemu poslabšanju koalicijskega prava, pa je — kakor se vidi — vlado privedlo do prepričanja, da delav-stvo na noben način nima volje, da bi se brez od-pora pustilo prikrašati obstoječe pravice. Vlada je torej v načrtu, ki ga je predložila gosposki zbor-nici, opustila nameravano izpremembo. Ali eno poslabšanje pa je pustila tudi v novem načrtu. § 3. načrta pravi: Kdor skuša delodajalca ali pa delojemalca z oplašanjem ali pa s silo ovirati v izvedbi prostega sklepa, oddati ali pa sprejeti delo, da pripravi ali pa siloma izvede enega v § 2. označenih dogovorov, bo pred sodnijo kaznovan z zaporom do treh mesecev, ali pa z globo do tisoč kron.

Ker se v veljavni določbi § 3. za ome-njeni prestopok zagrozi kazni „osmih dni do treh mesecev“, je jasno, da se hoče v bodoče kazni poostriiti, ne da bi zakon navidezno dobil kako po-sebno izpremembo. Saj bi se tudi ne našlo zados-tnega pojasnila, zakaj naj se namesto besed „z ječo treh dni do treh mesecev“ postavi pesede „z zaporom do treh mesecev“, če bi ne bilo namena, da se pripravi sodnika od tega, da odmeri višjo kazni. Vidi se torej, da vlada misli na izdatnejše varstvo stavkokazov, kar je prav gotovo konce-sija podjetniškim željam.

Da je vlada opustila poslabševalno določbo kazensko-zakonskega načrta v tistem delu, ki se nanaša na koalicijsko pravico, in po kateri se lahko pri vseh stavkah zagreši prestopke § 3, je v podjetniških krogih vzbudilo pekoče bolečine. Ta bol se izraža tudi v kapitalističnih listih. Konsulent brnske trgovske in obrtne zbornice, dr. Alfred Oberländer jadicuje v „Neues Wiener Tagblatt“, da vživa v sedanjem kazenskem zakonu „svoboda delavne pogodbe“ vse premalo pravnega varstva. To varstvo pa pogreša odvet-nik brnske priganjaške korporacije tudi v no-vem načrtu ter pravi med drugim:

„Člen 13. uvedbenega zakona h kazenskemu zakoniku prevzema določbe koalicijske-ga zakona z dne 7. aprila 1870, drž. z. št. 43, brez izpremembe. Po tem zakonu se zagrozi kazni za uporabo sredstev oplašanja ali sile, da se brani delodajalcu ali delojemalcu svobodno izvršitev svojega sklepa oddati ali pa sprejeti delo, le v slučajih takozvane mezd-ne stav-ke, to je, če je dosega boljših delovnih pogo-jev ali pa poslabšanje obstoječih, predmet boja. Na oblastne stavke, v katerih gre za priznanje organizacije, zaupnikov, odstranitev nepovoljnih predpostavljenih, zopetni sprejem odpuščenih delavcev itd. pa se norme koa-licijskega prava ne nanašajo. In ravno zadnja vrsta stavk postaja v posledici napredka delavskih kakor tudi podjetniških or-ganizacij vedno pogostejša in omenjena vrzel koalicijskega zakona vedno občutnejša. V pred-načrtu za avstrijski kazenski zakonik, objav-ljenem leta 1909, je člen 13. dočel zagrozitev kazni tako za mezd-ne kakor tudi za oblastne stavke. Vrhutega se jo je popolnoma ločilo od predpogoja koalicije tako, da je bilo zjamčeno var-stvo svobodne delavne pogodbe. Nameravana izprememba koalicijskega zakona pa je na so-cialno demokratični strani zadela na močan od-por radi ogrožitve koalicijske svobode. Objek-tivno premostrivanje pa kaže, da to očitjanje ne odgovarja dejstvom. Oblika prednačrta nikakor ne nasprotuje združevanju delavcev, temveč hoče le storiti konec pojavi, da se koalicijska svoboda izprevrže v koalicijsko nasilje. Vlada torej nimela stvarnega razloga da je obliko prednačrta zopet opustila“.

Dobro vemo kaj pomeni, če govorijo zastop-niki delodajalcev o „svobodi delovne pogodbe“. In hinavsko zatrjevanje, da se „nikakor ne naspro-tuje združevanju delavcev“, združena z željo po poostrenju varstva za stavkokaze popolnoma razkrije goreče želje priganjačev. Saj pa zahtevana določba § 3. tudi nima drugega namena, kot da se takozvane „delavoljne“ proglasi nedo-takljivim. Ker pa so slučajji, v katerih se ne more razžalitve kakega stavkokaza tudi pri najvolj-nejšem sodišču kaznovati kot prestopok koalici-j-skega zakona, je to „vrzel v zakonu“ in ni je nu-jnejše naloge, nego „zamašiti to vrzel“. Potem je šele zadostno zjamčena „svoboda delovne po-godbe“, kakor si jo predstavljajo deloda-jalci. Dokazuje pa nam nek drug spis iz ravno teh krogov, da se to „vrzel v zakonu“ že dandanes potom sodnijske prakse izpolnjuje, in sicer prav izdatno. Istočasno z brnsko podjetniško korp-oracijo zahteva isto tudi znana „Zveza avstrijskih delodajalcev“, ki razpošilja okrožnico vsem indu-strialnim in obrtnim društvam in zadrugam s po-zivom, da se pridružijo „napadni in številni peti-ciji“, ki se jo jeseni predloži na ravnost mi-nistrskemu predsedniku v svrhu dosege z a k o n a za varstvo „delavoljnih“. V tem spisu pa je takoj v uvodu navedeno prostodušno in gotovo značilno priznanje,

„Agitacija, ki smo jo pričeli leta 1908 da pridobimo zakon za varstvo delavoljnih, je imel dosedaj na dve strani sicer skromen ali vendarle zanesljiv uspeh. Ta je prvič v tem, da postopajo oblasti v izvrševanju obstoječih zakonov mnogo strožje zoper posege (?) in nasilnosti (?) stavkujočih delavcev; drugič pa v tem, da je zahteva takega skupna zadeva vseh delodajalcev, vseh industrijskih in obrtnih društev in zadrug“.

Po tem se more gotovo prav presoditi nepristranost in po zakonu zahtevano objektivnost naših oblasti, če že nikdar zadovoljne podjetniške organizacije to z zadovoljstvom naznanjajo kot svoj uspeh. Seveda pa gospodje nočejo biti odvisni od izprememljivega pravosodja. Zakon, ki bi bil odločno proti temu „prrokletemu“ stavkanju, je vendarle boljši, nego sodnik, ki mu ni treba v vseh okolnostih paziti na to, odkod piha veter reakcije. Zato pa dr. Oberländer zahteva nele koalicijski paragraf pred načrta kazenskega zakona, temveč želi še vrhutega ostro določbo proti bojkotu.

Da igra bojkot dandanes veliko in važno vlogo v gospodarskih bojih, je resnica in vsled tega spada v orožarno naših, vedno ostrejših gospodarskih bojev. Če bi se ga potom zakona prepovedalo, bi se s tem delavstvu vzelo eno možnost za praktično izrabo svoje koalicijske svobode. Nad obratom, v katerem se stavka, ali pa vladajo v njem take razmere, da se je treba obračati na javnost, se mora razglasiti zapor in sicer v publicistični javnosti, ker sicer bi bila pravica koalicije vnaprej le fikcija, ker ravno učinek, ki naj bi izhajal iz tega, bi izostal. Znano pa je, da izvajajo podjetniki v svojih krogih bojkot do gospodarskega propada; vsled tega njih tajne pogodbe potem kartelov in sindikatov ne trpe mnogo.

Jasno je torej, da zahtevajo podjetniki in njih plačani organi nič drugega kot razredni zakon zoper delavstvo. Ves njih trud v javnosti, na shodih in v časopisju, je to dokazal z vso jasnostjo. To je za delavstvo najresnejši opomin, da pazi na dogodke, ki se doigravajo in da združeno odbije grozeč napad na svoj gospodarski obstoj.

Več samozvesti in samozaupanja.

Najznačilnejši pojav moderne dobe je silno razširjenje samozvesti med delavskimi sloji. Delavec se zaveda čim dalje bolj svojega velikega socialnega, političnega in gospodarskega pomena. In nele posamezni delavec, delavski razred sploh se čuti kot celotna in odločujoča moč človeške družbe. Moderni delavec hoče biti popolen, enakopraven in enakoveljav človek. Delavski razred si hoče osvojiti na svetu ono mesto, ki mu gre po naravni in socialni pravici, hoče udeležiti svoja stremljenja, svoje prepričanje. In ravno vstvaritev ponosne razredne zavesti, da kdor je človeški družbi koristen mora biti tudi uvažen, uveljaviti ta princip človeške enakopravnosti je glavni cilj delavskemu gibanju. Zgodovina nas uči, da je razširjenje samozvesti sad rastočega blagostanja. Boljši gospodarski položaj ustvarja delavsko osebnost. Zboljšanje razmer nemških kmetov ob začetku srednjega veka je omogočilo takratne silne boje kmetov zoper grajščake in fevdalce. Ko so se ob koncu srednjega veka razmere nemških kmetov, vsled raznih okolnosti, poslabšale, je tudi puntarstvo in samozavest kmetov pešala. Meščanstvo se je jelo uveljavljati in imponirati kot razred in odločujoči faktor, ob pojavu kapitalizma. Gospodarska moč je dajala meščanstvu razredno samozavest. Če torej danes konstatiramo razširjenje samozvesti med proletariatom, imamo iskati vzrok temu v boljšem gospodarskem položaju proletariata.

Skušnja nas uči, da se samozavest ne razvija enakomerno v vseh delavskih slojih. Gospodarski in socialni položaj delavskih razredov ni povsod in vedno enak. Podvržen je čisto raznim pojavom in okolnostim. Visoko razvit delavec velikega mesta, ki si je z močjo svoje organizacije pridobil boljše življenjske razmere, ima v človeški družbi tudi primeren vpliv. In ker se zaveda svojega vpliva in moči, je ponosen, zaveden in samozavesten. Ravnanje in način

življenje teh delavcev je temu jasni dokaz. Vse drugače je tam, kjer je delavstvo kulturno, razredno in gospodarsko zaostalo. Mezde teh delavcev in delovni pogoji so skrajno nevzdržljivi v socialnem, političnem in gospodarskem oziru so pa neuvaževani in neupoštevani. Nimajo zato nikakega smisla za človeško dostojnost. Obsojeni so na suženjstvo in izkoriščanje. Ne protivijo se tej usodi. Nezavedno in nezavestno živijo svoje klavrnosti življenje. Medtem ko se samozavestni delavec zoperstavi odkrito in pogumno svojim predpostavljanim, se bodo razkropljene čete teh nezavednežev ponižno udale pozivu mogotea. Samozvesti ni tu in ne človeškega ponosa. Podcenjuje se in misel, da so oni ravno toliko vredni kot vsaki katerisibodi drugi gospodar ali minister, jim ne gre v glavo. Trditvam služabnika vere verjamejo brezpogojno. Če so izkoriščani in neuvaževani je to volja božja, ki je vse tako naravno in pametno uredila. Tako se jim je pravilo in v to bajko tudi slepo in udano verjamejo.

To se pa mora spremeniti. V zasmeh bi bilo moderni kulturi in meščanskemu državnemu pravu, ako bi se še nadalje smatralo delavstvo za nekaj drugega, vpoštevjanja in uvaževanja nevrreden razred. Delavsko gibanje ima veliko nalogo povzdigniti socialno in gospodarsko zaostale sloje do višje kulturne samozvesti.

Razširjenje zavesti med proletariatom je odvisno od gospodarskega položaja. Treba je torej predvsem izboljševati delavstvu višje življenjske pogoje. Toda s tem ni še vse izvršeno. To se da izvršiti le po gotovem načrtu in le pod gotovimi pogoji. Treba je razjasniti delavcem pomen vloge, ki jo igrajo v gospodarskem življenju in jih prepričati, da so besede »vsako kolo se ustavi, če hoče tvoja močna roka« nekaj več nego govorniška grožnja. Če je delavec spoznal zvezo gospodarskega in socialnega življenja, bo tudi spoznal svoj pomen kot del splošnega človeštva. Posledica tega spoznanja bo zavest svoje važnosti in koristi v razvoju in napredku človeštva. Zavedal se bo tedaj stališča, ki bi ga moral delavec zavzeti v drugačni, na socialistični podlagi temelječi človeški družbi. Po enakem razvoju se je uveljavilo meščanstvo po francoski revoluciji. Sieves, ki je bil eden izmed najvnetejših in najpogumnejših agitatorjev takratne revolucije, se vpraša v nekem svojem spisu: »Kaj je tretji razred?« Vpraša se nadaljno: »Kaj bi lahko bil tretji razred?« in odgovarja si: »Vse«. Potom teh besed je prišlo milijone meščanov do samozvesti. Tako je treba to spoznanje utrditi tudi med delavstvom. Zlasti ker se skuša omalovaževati pomen in vrednost delavstva v razvoju moderne dobe. Ne »rokodelci« temveč takozvana »inteligence« naj bi bila ustvariteljica vse dosedanje kulture in vsega dosedanjega bogastva. Pozabijo, da je delavstvo, ki daje kri in meso duševnemu in materialnemu kapitalu.

Poleg močne samozvesti potrebuje delavstvo tudi globokega samozaupanja. Je izključeno, da bi moglo to delavstvo — skala na kateri bo sezidana cerkev bodočnosti — izvesti svojo ogromno, svet spreminjajočo nalogo, ako nima globokega samozaupanja v svojo razredno moč. Brez te zavednosti ni pričakovati uspeha. Globoko prepričanje, zavednost svoje koristi in pomena. Zaupanje v svojo moč in drugih, so pogoji vsaki zmagi. Ustvariti je treba razredni značaj delavstva. Le z vztrajnim, neutrudljivim delom se bo to doseglo. V boju delavstva za boljšo bodočnost je samozavest in samozaupanje najuspešnejše sredstvo.

Socialna politika evharističnega kongresa.

Da se prirediteljem evharističnega kongresa ni šlo za vero, temveč le za klerikalno agitacijo, je znana stvar. Izkoriščali so ta kongres v svoje strankarske svrhe. Gotovo pa je bil črni teden na Dunaju v marsikaterem oziru zanimiv in važen. Zanimiv in važen seveda le v tem, da nam je bil zopetni jasni dokaz namenov rimskega klerikalizma.

Kongres se ni pečal le z verskimi vprašanji. Nasprotno. Večji del razprav se je posvetilo bolj »praktičnim« problemom. Tako je prišla na dnevni red tudi socialna politika. Razumljivo je, da je prišla tudi ta točka na dnevni red. V klerikalni stranki je tudi gotovo število delavcev,

katerim je pač treba — nolens volens — posvetiti točko v programu velike klerikalne predstave. V Avstriji je bilo koncem leta 1911, 30 krščansko socialnih centralnih komisij z nad 45 000 članov, poleg 27.000 čeških separatistično organiziranih klerikalnih članov. Na nemškem pravijo, da jih je nad pol milijona združenih v klerikalnih organizacijah. In tudi druge imajo še precejšnje število »pridnih delavcev«, ki jim slepo sledijo. Kako naj bi se ne uvaževalo ob tako pompozni paradi te stebre klerikalizma?

Socialna politika je že od nekdaj postala nekaj športni predmet nacionalističnih in klerikalnih organizacij. Seveda ko pridejo take stvari na dnevni red, se ne bo reklo, da nimata vera in socialna politika nič skupnega. Tudi se ne bo reklo, da slonijo klerikalne organizacije na znanem brutalnem principu: Kdor je hlapec, naj ostane hlapec, in da te organizacije opravičujejo vsako izkoriščanje, vsako teptanje delavskih pravic. Z vse drugačnimi motivi se bo operiralo.

Razpravi je dajala važnost »poslanica« papeža Pija X.

Zaplenjeno.

Primereno tonu tega pisma so bile postavljene diskuzije in predavanja. Zasedovati te diskuzije bi bilo težavno. Lagalo se je na razne načine. Pri vsaki posebni akciji se je drugače farbalo »veleumne« poslušalce. Lagalo se je nekako v narodnem tonu. Celo po delavskih kategorijah se je razdelilo agitačne »motive«. Francoska sekcija se je pečala n. pr. z vspehi klerikalne železničarske zveze. Ni se povedalo seveda, če bi bila zveza v stanu vzdržati, recimo kakšno splošno železničarsko stavko. Tudi se ni povedalo, če je evharistični kongres v kaki zvezi z železničarskim gibanjem. Pravilo se je, da dobi bržčas tako zvezo tudi Belgija. Tukaj bi bil primeren kratek koment. Evharistična zveza v obliki delavske gospodarske organizacije! Prvič je to v nesoglasju z gori omenjenim papeževim pismom. Drugič pa: Po dveh tisočih let prevladovanja klerikalizma, vere in evharistije, se torej prizna nerednost in nenaravnost v razrednem življenju? Evharistija naj bi postala torej sredstvo, ki ima rešiti socialna vprašanja.... na tem svetu?

V neki ženski sekciji je imela plemkinja »referat« o »Evharistiji kot sredstvo v socialnem delu«. Prišla je do zaključka, da nima evharistija pravzaprav druge naloge, nego rešiti socialna vprašanja. V slovenski sekciji je predaval neki kanonik o »Socialnem pomenu evharistije« in je gotovo pomen evharistije v smislu naslova prav »mojstersko« raztolmačil. Razni »specialisti« so še posebej razlagali pomen evharistične socialne politike za vsak del socialnega vprašanja. Nek tak »specialist« je pobijal nedeljski počitek, češ, da ako se ne praznuje nedeljo v smislu svete evharistije, ta ne more biti dan gospoda pa tudi ne dan delavea. Torej naj se le odpravi nedeljski počitek delavcev. — Taka je torej evharistična socialna politika.

Nek mladi govornik je priporočal v svrhu rešitve socialnega vprašanja ustanovitev... dobredelnih klerikalnih prenočišč. V italijanski sekciji je bilo na dnevnem redu izseljevanje. Evharistični socialni politiki je bilo kaj lahko rešiti to vprašanje. Ni se zahtevalo ustvaritev boljših delovnih pogojev ali pa podpiranje izseljencev v tujini, ne. Kako naj bi se omogočilo izseljencem sprejem svetega obhajila, okoli tega se je vrtela razprava in se je končno priporočalo izdajanje brošur o duhovnih vajah. Po receptu evharistične socialne politike se da vse te stvari prav lahko rešiti. Češka sekcija je rešila izseljevalno vprašanje s tem, da je priporočala ustanovitev klerikalnih izseljevalnih društev, češ, da češki delavci, ko pridejo v Nemčijo ali drugam, se tam nalezejo novih idej in se prav pridno zavzemajo za socialistične organizacije.

Stolni pridigar Donders je dejal, da se cerkev zaveda težavnega položaja izstradanih ljudstev. Zato pa se moli »daj nam danes naš vsakdanji kruh«. In kjer se tako moli, tudi kruha ne manjka. Vprašali bi mi gospoda Dondersa, zakaj neki se pa od druge strani pravi delavcem, da naj se organizirajo v klerikalnih društvih, ki edina branijo interese ljudstva in da se zato poslužujejo vseh sredstev. Če pa zadostuje molitev? Evharistična socialna politika

je nekaj zelo nekonsekventnega. Klerikalna socialna politika se je pokazala pri tem kongresu v pravi luči. V tem je tudi važnost tega kongresa, ki ne bo brez pomena za nadaljno močnejšo utrditev naših razrednih organizacij.

Izvoljeni nadzorniki

za varstvo železniških uslužbencev.

Na prvem kongresu avstrijskih železniških uslužbencev leta 1896 se je med drugim razpravljalo tudi o zelo važni zahtevi inšpektorjev za varstvo železniških uslužbencev. Predlagalo se je tedaj vladi in zbornici, da naj izkuje zakon za izvolitev službenih inšpektorjev. Tem bo naloga nadzorovati izvrševanje zakonitih določb za varstvo osebja. Iz cele razprave se je tudi izluščila važna in jednata resolucija, ki je v glavnem zahtevala, da naj se z ozirom na dejstvo, da ni nikake oblasti, ki bi kontrolirala, če se res ravna po železniške uprave po določbah zakona, uvede zakon, ki naj določi izvolitev od strani osebja in na stroške železniških uprav, krajne neodvisne inšpektorje. Ti imajo varovati interese in varnost osebja in prometa. Volitev naj bi bila prosta, splošna in neposredna. Ti inšpektorji imajo predlagati potrebne spremembe. Njih pritožbe je uvaževati. Drugi kongres železniškega osebja, ki se je vršil leta 1902, je bil prisiljen se zopet pečati s to zahtevo. Predloge prvega kongresa se ni od strani vlade in uprav uvaževalo. Postavilo se je zopet na dnevni red to zahtevo pod 6. točko: »Zakonito reguliranje razmerja železniškega osebja«. Tozadevni material in pa razprave kongresa se je izročilo v pregledovanje dr. Verkaufu. Dr. Verkauf je v tem tudi prevzel referat. Z važnim utemeljitvami je dokazal, da pomeni varstvo osebja obenem tudi varstvo potujočega občinstva. Prišla so bojna leta 1905, 1907, 1908 in 1911 in tudi v teh burnih letih se je vedno na občinih zborih, na konferencah, na shodih in sploh ob vsaki priliki zahtevalo uvedbo predlaganega zakona. Tudi socialno demokratični klub v državni zbornici je ponovno stavil na dnevni red to zahtevo. Meseca decembra pretečenega leta je zadnjič sodr. poslanec Tomschik predlagal v zbornici uvedbo varnostnih mož (kakor je uvedeno za rudarstvo). Zahteva je stavljena popolnoma v smislu naših sklepov glede uvedbe neodvisnih inšpektorjev na železnici.

16 let se že peča zavedno železniško osebje s tem vprašanjem, pa vključ vsemu nismo prišli v tem oziru niti za korak naprej. V naslednjem hočemo še nekoliko spregovoriti o tej zahtevi.

Promet na avstrijskih železnicah se je v zadnjih letih popolnoma predruščil. Železniške uprave so bile prisiljene uvaževati razvoj industrije in želje potujočega občinstva. Treba je bilo graditi nove velike postaje, preskrbeti druge, moderne stroje. Skrajšalo se je vožni čas in zvišalo obremenitve. Po gotovem načrtu in sistematično se je vršilo moderniziranje avstrijskih železnic. Zato je pa tudi zdaj promet silnejši in odgovornejši. Ravno to dejstvo pa utrjuje potrebo kontrolnih inšpektorjev. Zlasti je narasla odgovornost in nevarnost posameznih kategorij. Odgovornosti in nevarnosti bi se dalo priti po najenostavnejšem načinu v okom, ako bi se uvedlo nadzornovalne inšpektorje. N. pr. za strojevodje bi bila ta uvedba neizrecne koristi. Nadzorovali bi določitev turnusov, izvrševanje dela in izplačevanje izvanrednih ur. Velike koristi bi bilo tudi za kurjače in sploh za strojno osebje in za vse ostale kategorije. Pri vlakospremljevalni službi so razmere tako zavožene ravno zavolj tega, ker ni nobene kontrolne oblasti. So slučajji, da imajo rezervni vlakospremljevalci le tri noči v mesecu fiktivnega odmora. Reklo se bo: saj imamo vendar odloke, okrožnice itd., ki regulirajo delovno dobo in odmore. Kako da se prizadeti ne sklicujejo na te predpise?! Na taka vprašanja je lahko odgovoriti. Če ni nikjer nikakih pravih turnusov. Če se dela tudi ob času, ko se ima pravico do počitka, do odmora, če se ne ve več, kaj je redna in kaj izvanredna ura, je temu iskati vzrok v gori označenem dejstvu, da ni nobene prave kontrole. Pa tudi v drugem oziru bi bila uvedba inšpektorjev velikega pomena in koristi. Kontrolirali bi tudi plačilne razmere uslužbencev

z ozirom na lokalne razmere. Da je povsod življenje uslužbenca ob sedanjih mezdah težavno in nevzdržljivo, tega se zavedamo vsi in celo železniške uprave ne tajijo tega. Toda vsled lokalnih razmer so v nekaterih krajih življenjski pogoji naravnost obupni. Kjer je stanovanje dražje nego drugje, bi imeli inšpektorji z navedbo dejstev predlagati primerno doklado. Ravno tako bi se moralo zahtevati doklado, kjer so življenjske potrebe po taki ceni, da jih ne zamore vzdržati omejena plača uslužbenca. Tudi za premikače bi bila uvedba takih inšpektorjev, nadzornikov (ali kakor se bodo že imenovali) prave koristi. Ako bi bilo delo premikača podvrženo kontroli neodvisnega inšpektorja, bi bila službena doba, odmor in mezda marsikje vse drugačne. Pa tudi tehnične in strokovne nedostatke pri službi bi se tedaj lažje odpravilo. Prebivališča in kasarne osebja se vse preveč zanemarlja in tudi tukaj bi inšpektorji, od osebja izvoljeni lahko posegli uspešno vmes.

Naj se vprašanje razmotriva iz katerega-sibodi stalšča, nekaj je jasno in gotovo: da je namreč uvedba teh nadzornikov neobhodno potrebna. Potrebna za varstvo osebja, potrebna za varstvo potujočega občinstva in sploh tudi za varstvo prometa in interesov železniških uprav. Ako ne bi imeli za opravitvi z avstrijsko birokracijo, ki je — in to je žalibog že davno in predobro znano — najbolj zakrknjena in nazadnjaška birokracija na svetu, bi bila izvedba te zahteve že davno gotova. Upati je vsaj, da ne bo treba čakati drugih 16 let, da se pride tej zahtevi do konca.

Delavci III. obratnega inšpektorata (v Trstu) južne železnice!

POZOR!

POZOR!

Koncem meseca oktobra 1912 poteče prva funkcijska doba delavskih odborov južne železnice. Volitve so že razpisane in končajo z dnem **24. oktobra t. l.** Pozneje oddane glasovnice so neveljavne.

Za ravnanje pri volitvah navajamo v naslednjem izvleček najvažnejših določb. Posebno je paziti na sledeče:

Volitev v delavski odbor se vrši ločeno po obratnih inšpektoratih in volilnih skupinah (obratnih skupinah).

Volilne skupine so:

I. Stavbna in progovzdrževalna služba;

II. kurilniška in vlakopospeševalna služba;

III. delavniška služba;

IV. prometna, postajna in druga služba.

V vsaki volilni skupini je voliti dva delavska odbornika in dva namestnika. Za vsako volilno skupino so posebne glasovnice, ki so veljavne le za dotično skupino in obratno nadzorstveno področje, za druge pa ne.

Volitev je tajna, to je: glasovnice se mora oddati zaprte.

Volilno pravico imajo le tisti delavci, ki so 24 let stari in eno leto zaposleni v svoji volilni skupini pri južni železnici. Delavke nimajo volilne pravice.

Vsak delavec, ki ima volilno pravico, mora dobiti za svojo volilno skupino in v področju obratnega inšpektorata veljavno glasovnico od službenega predstojnika ali pa od njega pooblaščenega organa. Prejem mora s svojim podpisom potrditi v listi, ki je za to določena.

Noben volilec ne sme dobiti več kot eno glasovnico in tudi ne več kot eno oddati.

Imena kandidatov se lahko na glasovnico zapiše, natisne, ali pa prilepi. Izpolnjene glasovnice je osebno oddati službenemu predstojniku ali pa za to pooblaščenemu organu še predno poteče zadnji, v volilnem roku določen dan. Oddajo mora volilec potrditi v za to določeni listi in ob enem pristaviti dan oddaje.

O vsaki volilni zlorabi ali pa vplivanju na volitve je takoj natančno in resnici odgovarjajoče poročati uredništvu „Železničarja“ v Trstu, ulica Madonnina štev. 15.

Cenjeni sodrugi in tovariši!

Zaupniki delavcev in vodstvo organizacije so se potrudili, da izberejo najpripravnije može; pri tem se je polagalo največjo važnost zlasti na zmožnost vsakega posameznega kandidata.

Izvedene akcije pričajo, da je bilo delovanje delavskih odborov uspešno, in da so le-ti bili kos svoji nalogi. Tudi može, ki Vam jih sedaj priporočamo in katerih imena so navedena na naslednji strani, so nam porok, da bodo v korist delavstva ne le vzdrževali, temveč še bolj razširili ugled, ki si ga je priboril delavski odbor.

Mnoge in težke naloge še ima izvršiti delavski odbor. Vkljub temu, da se je postavilo najsposobnejše može za kandidate, ne zadostuje samo njih zmožnost za uspešno delovanje, temveč je potrebno, da imajo močno zaslombo med delavstvom. Ta pa se izraža v združitvi vseh delavcev in da vsi soglasno glasujejo za spodaj navedene kandidate:

Za eksekutivo organiziranih avstrijskih železničarjev:

JOS. SCHWAB, predsednik. **JOS. TOMSCHIK,** centralni tajnik.

RUDOLF WEIGL, zapisnikar. **JOSIP KOPAČ,** pokrajinski tajnik.

V sledečem navajamo postavljene kandidate in vsak volilec more kandidate svoje volilne skupine izrezati in prilepiti na glasovnico, če bi slučajno ne dobil nalepnega listka.

Obratni inšpektorat III. (v Trstu). Skupina I:

Stavbna in progovzdrževalna služba:

Odbornika:

RUPAR JOSIP, mizar progovzdrževalna sekcija, Ljubljana.

DEVETAK JOSIP I, prožni delavec, Gorica.

Namestnika:

STOJC IVAN, prožni delavec, sekcija Ljubljana.

ZIMSEK JOSIP, prožni delavec, sekcija Zidan most.

Obratni inšpektorat III. (v Trstu). Skupina II:

Kurilniška in vlakopospeševalna služba:

Odbornika:

JERIN ALBIN, kotlar, Ljubljana.

HEBEIN JOSIP, vozovni mazalec, Trst j. ž.

Namestnika:

KROHNE ALOJZIJ, premogar, Zidan most.

GORIN FRANCE, pomožni kurjač, Borovnica.

Obratni inšpektorat III. (v Trstu). Skupina IV:

Prometna, postajna in druga služba:

Odbornika:

GREBIEN ALOJZIJ, delovodja, Ljubljana.

BAHUN ANDREJ, skladiščni delavec, Trst j. ž.

Namestnika:

TROŠT RIHARD, skladiščni delavec, Trst j. ž.

SUSTER FRANCE, delovodja, Zidan most.

Državna konferenca strojevodij.

Dne 4. in 5. sept. t. l. se je vršila na Dunaju konferenca strojevodij. Konference se je udeležilo nepričakovano veliko število delegatov. Vsi stavljeni predlogi so bili enoglasno sprejeti. Konferenca je bila pravi izraz zavesti, da bodo morale končno železniške uprave in železniško ministrstvo ugoditi predloženim, že vse preveč odlaganim zahtevam strojevodij. — Vse železnice so poslale častno število delegatov, le Ustje—Topliška železnica je poslala samo enega delegata, sodr. Kohla, ki je v svojem poročilu tudi pravilno in primerno karakteriziral razmere na tej železnici.

V sledečem objavljamo izvleček zapisnika konference.

Konferenco je otvoril predsednik društva strojevodij gosp. Karol Kühn, pozdravljajoč navzoče v imenu kaliranih društev.

Predsednikom je bil izvoljen gosp. Kühn, za društvo strojevodij na Dunaju. Namestnikom sta bila izvoljena: za društvo strojevodij na češkem gosp. Göhlert in za strokovno organizacijo sodr. Krieg. Zapisnikarjem pa sodr. Obitschnig iz Gradca in gosp. Kirchner iz Dunaja.

Na dnevnem redu je bilo. 1. Stavljenje zahtev strojevodij avstro-ogrskih in bosansko-hercegovskih železnic. 2. Slučajnosti.

O prvi točki dnevnega reda je poročal sodr. Ružička.

Zbrali smo se zopet, da se posvetujemo o našem položaju in ukrenemo pravo pot. Sodr. Kühn — prvi referent — je že dejal, da mora biti utis letošnje konference vse drugačen od ostalih, če hočemo, da bo ta obrodila potrebni in pričakovani uspeh. Ozmimo se za trenotek nazaj. Leta 1898. so se strojevodje pod pritiskom takratnih razmer vzdramili in se zbrali v Pragi, da zavzamejo stališče glede plač strojevodij. Meseca oktobra istega leta se je poslalo deputacijo k ministrstvu in meseca decembra je deputacija predložila memorandum. Ta memorandum nam še danes kaže, da je potreba po regulaciji razmer strojevodij nujna. Meseca julija leta 1899 se je konstituiral tudi takozvani „eksekutivni odbor“ kateremu je načeloval umrli gosp. dr. Fried. Temu eksekutivnemu odboru niso bile železniške uprave preveč naklonjene. Naloga tega eksekutivnega odbora je bila ustanoviti državno društvo strojevodij in izdelati v to svrhu pravila. Tega načrta ni bilo mogoče izvršiti. Ustanovitvi splošnega društva strojevodij so se največ protivile železniške uprave in vlada sama. Najvišje instance so odklonile pravila. Državno sodišče je izjavilo, da bi združeni strojevodje tvorili moč, ki bi utegnila biti nevarna za državo. Ker se je odreklo strojevodjem pravico, ki jo vživa vsak drugi državljani, namreč pravico do organizacije, je eksekutivni odbor sklenil sklicati drugi kongres strojevodij. Tedaj se je sklenilo priključiti se organizaciji železniškega osebja. Moment je bil zares velikega pomena. Opaziti je bilo tedaj novo, veselo življenje in gibanje med strojevodji. Žal, da ta ugodni moment ni rodil potrebno zavesti. Strojvodjem niso bili dotedanji dogodki še zadostno svarilo. Vršila se je takrat konferenca za konferenco. V Češki Triboni leta 1900, Nimbргу 1901, Ustju 1901, Stanislavu 1902. Vršilo se je tudi veliko shodov, katerim vsem je bil namen pečati se s položajem strojevodij in zavzeti stališče o mezdni regulaciji. Prišlo je pomembno leto 1905, ko je vse strojno osebje izvedlo pasivno rezistenco. Pričela je

tedaj nova doba. Brnska konferenca, ki se je vršila dne 10. in 11. oktobra 1906. je soglasno sklenila sprejeti novi splošni železničarski zakonski načrt dr. Verkauf.

Leta 1907. se je pričela krčiti pot strojevodjem. Posrečilo se je vsaj deloma zboljšati razmere. Spremenili so se spremenljivi prejemki. Strojvodjem lokalnih železnic se je dovolilo — če tudi ne v zahtevani obliki — pavšaliranje. Leta 1908 se je na podlagi takratnega gibanja sklenilo zahtevati vožnino in se je zavzelo stališče glede kilometrine. Dovolilo se je 30-odstotni dodatek. Pozneje se je tem pridobitvam skušalo odvzeti učinek. Sploh je bilo zboljšanje in reguliranje izvedeno na način, ki se je hotelo, da bi koristil več upravam nego prizadetemu osebju. Da se ni uvaževalo naše zahteve kakor bi se moralo, smo pa največ krivi sami. Nesporazumljenje, neenotnost dejanja in gibanja strojevodij je bila vzrok, da se ni dajalo resnost našemu gibanju in prizadevanju. Toda vse drugačne so razmere sedaj. Ako bodo strojevodji sklepe in predloge konference enoglasno sprejeli in ako bo konferenci sledilo soglasno delovanje v prilog skupnih interesov, bomo v stanu reči na naslov znanih faktorjev, da smo močni zadostno, da imponiramo. Enotnost, skupno delovanje in medsebojno zaupanje ustvarja našo moč.

Predlagane predloge naj se sprejme enoglasno in v splošnem. Predloge je izdelal komité v katerem sedijo strojevodji, ki so se za stvar z vso vnemo zavzeli.

Po obširni in zanimivi razpravi, so bili enoglasno sprejeti sledeči predlogi:

1. Strojvodja more postati le kdor je stavbni ali strojni ključavničar (tudi mehanik) in more dokazati, da je obiskoval kako meščansko ali srednjo šolo (nižjih razredov), dokazati, da je z dobrim uspehom zvršil tečaj za strežbo parnih kotlov ali parnih strojev, ali pa da je dovršil obrtno šolo. Nadalje spričevalo o popolnem dovršenju vajenske dobe in o enoletni zaposlenosti kot ključavničar ali monter v domači ali pa tuji delavnici.

2. Poklicanje v strojevodno službo (kot strojevodni aspirant) sledi po temeljiti, predpisom o vidu in sluhu odgovarjajoči skušnji. Nadalje po izvršitvi vojaških dolžnosti in po vrsti vstopa v železniško službo. Pri tem se ne zaračuna dobe pred prekinjenjem, ki traja nad tri mesece vsled vojaške službe ali drugih vzrokov, izvzemši bolezen ali bolniške dopuste.

3. Začetkom svojega izučanja dobijo oni, ki so poklicani k strojnovožni službi kot strojevodni aspiranti, krajevno navadno mezdo. Najmanj pa morajo dobivati dnevno K 3.50 (4 kr.) poleg vožnih pristojbin.

4. Po preteku od zakona določene šestmesečne dobe mora strojevodni aspirant poleg zakonito predpisanega izpita položiti še drugi, za naš stan potreben inteligenčni izpiti. Pri polaganju tega izpita prisluje od strojnega osebja izvoljeni strojevodja. V slučaju, da aspirant ne prestopi izpita mora po treh mesecih ponoviti izpit. Ko bi pa še vdrugič ne prestopil izpita, se ga odtegne od vožne službe.

5. Nastavljenje strojevodnim namestnikom sledi najkasneje dve leti po poklicanju v strojevodno službo in po prej navedeni vrsti. Vsak strojevodni namestnik dobiva 1200 kron letne plače in 600 kron stanovanjske doklade.

6. Po dveh letih sledi imenovanje v vrsto poduradnikov z naslovom „strojevodja“. Ti naj dobijo 1400 kron plače in 600 kron stanovanjske doklade z dveletno avtomatiko, pri čemer pa je izključeno vsako izredno napredovanje.

Kvalifikacije je odpraviti. Končno plačo je zvišati na letnih 3400 kron. Avtomatika naj bo sledeča:

SKUPINA A.

Plača kron	Stanarinska doklada kron	Čakalni rok
1400	600 550	2 leti
1600	700 650	2 „
1800	700 650	2 „
2000	800 750	2 „
2200	800 750	2 „
2400	900 850	2 „

SKUPINA B.

Plača kron	Stanarinska doklada kron	Čakalni rok
2600	900 850	2 leti
2800	1100 1050	2 „
3000	1100 1050	2 „
3200	1200 1150	2 „
3400	1200 1150	Pokoj

7. Strojvodja, ki na temelju dveletnih napredovalnih dob ne bi še dosegel v normalni službeni dobi najvišjo plačo, ima napredovati vsako leto in sicer za toliko časa, da pride do one plačilne stopnje, ki mu pripada po službenih letih. Eventuelno sistemiranje let je zaračunati v aktivno službeno razmerje in je upoštevati pri napredovanju.

8. Izključitev iz rednega napredovanja sme se izvršiti šele po zaslišanju disciplinarne komisije, ki ima glasovati o izključitvi iz rednega napredovanja. To se bo sporočilo dotičnemu slugu, oziroma poduradniku, z navedbo vzrokov in trajnost dobe izključitve. Rednega napredovanja ne sme ovirati ne bolezen do enega leta in ne tekoča disciplinarna preiskava.

9. Disciplinarna komisija naj sestoji v enakih delih iz članov, ki jih volijo uslužbenci dotične kategorije in istih, ki jih imenuje ravnateljstvo. Razpravam je pritegniti aktivnega uslužbenca, ki si ga more izbrati po preiskavi prizadeti kot svojega zastopnika. Ob enakosti glasov se smatra kazenski predlog odklonjenim.

V slučaju, da se je vršila o disciplinarni zadevi že sodnijska obravnava in se je ustavilo nadaljno postopanje, ali pa oprostilo obtoženca, je ustaviti tudi disciplinarno preiskavo in odpade tedaj vsaka kazen.

Disciplinarna kazen ne sme omejevati avtomatičnega napredovanja. Redovne globe je odpraviti. Mesto tega naj se uvede primerni poduk, ki naj vzgojevalno vpliva na osebje.

V odlokih in odredbah železniških uprav in posameznih službenih mest je opustiti vsako zagrožitev kazni.

10. Stanarinsko doklado je z ozirom na okolnost, da je stanarina na deželi ravno tako visoka kakor na Dunaju, razdeliti le v dve skupini. Druga skupina bodi za 50 kron nižja od prve. [Glej natančni sestav pod točko 6.] Uvrstitev postaj v ti dve skupini se ima izvršiti ob prisotnosti članov personalne komisije vseh ravnateljskih okrajev in podržavljenih železnic.

Da se preskrbi osebju zadostna in potrebna odgovarjajoča stanovanja, je graditi posebne hiše.

[Konec prihodnjč.]

Stavka španskih železničarjev.

Silna in obsežna stavka je izbruhnila zadnje dni na Španskem. Po izjavi ministrskega predsednika Canaleja, ki se protivi zahtevam železniških uslužbencev, je izbruhnila splošna železničarska stavka na vseh progah Španije in Katalonije.

Železničarji na Španskem so bili železniškim upravam dobro izkoriščevalno sredstvo. Kakor v Avstriji, tako tudi na španskem so se gradile železnice večinoma s tujim kapitalom, zlasti Angleškim, železniško gospodarstvo in železniška politika je tudi tam pod neposrednim vplivom privatnih kapitalistov. Interesi kapitalistov so zapostavljeni interesom države in prebivalstva. Leta 1854 je dala zahteva 6 odstotnega državnega jamstva za zgradbo državnih železnic, povod revoluciji, ki je končala z padcem tedanjega Pravo-Murilovega klerikalno-absolutističnega ministrstva.

Taka železniška politika je imela za špansko prebivalstvo hude in nevzdržljive posledice. Štiri velike železniške družbe, ki imajo v svojih rokah 4-5 vseh železnic, so si razdelile pretečeno leto 69 milijonov pesetas (26 milijonov kron) čistega prebitka. Severno železniška družba si je pa razdelila 36 milijonov kron prebitka. Tak veliki prebitki je mogoče le vsled visokih prometnih cen in sramotno nizkih plač uslužbencev, ki se nahajajo v neverjetno klavrnih eksistenčnih razmerah.

Da si proborijo boljše mezdne, delavne in človeške razmere, so si španski železničarji ustanovili svojo močno enotno organizacijo. Neverjetno silen je bil napredak te organizacije. Orga-

nizacija je znana pod naslovom: La Union Feroviaria Sociadado del Personal de Ferrocarriles de España. V tej organizaciji je združenih 80 odstotkov osebja raznih službenih panog železniških prog. V enotnosti te organizacije je njena akcijska zmožnost, privlačna moč in vpliv. Organizacija je imela leta 1909 770 članov, leta 1910 4417, leta 1911 24.226 in 1. maja 1912 55.000 članov. Sedaj šteje 70.000 članov. Prvi čas organizacije se je posvetilo okrepčanju in poglobljenju organizacije same. Letos se je vršil od 24. do 29. julija prvi železničarski kongres na Španskem. Kongres je stavil sledeče zahteve: Uvedba osemurne delovne dobe za vse delavniške in prožne delavce; deveturno dobo za vlakovne uradnike in 5 odstotno nagrado za izvanredne ure. Splošno 25 odstotno zvišanje plač. Uvedba oblikovnega preizkovalnega stopanja v vsaki zadevi uslužbenca. Fakultativno starostno zavarovanje vseh nad 50 let starih uslužbencev, dveletno napredovanje, prosto vožnjo na vseh progah in 20 dni letnega dopusta.

Ker so španske železniške družbe odklonile zahteve, je vodstvo organizacije interpeliralo svoje člane, če se ima pričeti z resnim bojem. Španskim železničarjem se prizna pravico do stavke. Treba je pa naznaniti stavko vladi in upravam vsaj esom dni predno izbruhne. 65.409 uslužbencev, proti 1418, je glasovalo za stavko, ki je tudi na katalonskih progah takoj izbruhnila. Stavka na tej progah je onemogočila promet na drugih progah. To je spravilo iz ravnotežja nele železniško obrt, temveč tudi vlado, kapitaliste in vse korumpirano in prodano meščansko časopisje. Pričela se je gonja proti štrajkočim v Španiji in izven Španije. Predbacivalo se je stavkojočim razna zločinska dejanja in zahtevalo se je, da naj vlada energično in brezobzirno poseže vmes. To priporočilo je bilo čisto odveč. Vlada je že kovala svoje načrte in je že vedela kaj ima storiti.

Vlada je skušala najprej sprijazniti stavkujoče, ker se ji pa to ni posrečilo, je poklicala na pomoč vojaštvo, ki bi naj nadomestovalo stavkujoče železničarje. Pri tem je pa nastalo nesporazumljenje v vladnih krogih. Liberalni minister Moret in drugi so bili za permanentno sklicanje zbornice, ki naj reši hitro in energično spor. Železniške družbe pa niso hotele nikako ugoditi zahtevam. Posledica temu je bila splošna stavka na vseh progah.

Španske organizacije in špansko delavstvo je solidarno s stavkujočim. Deveti kongres španske socialno demokratične stranke je sprejel resolucijo, v kateri se izraža solidarnost z bojujočimi se železničarjem in se jim zagotavlja popolno podpiranje boja od strani stranke. V barcelonskem mestnem svetu je republikanska večina predlagala gmotno podporo stavkujošim v znesku 20.000 pesetas. Predlog je bil začasno odklonjen. Sprejeta pa je bila solidarna izjava. Še bolj značilen je sklep prebivalcev mesteca Tliks, ki so se zavezali prispevati z tedenskim prispevkom k podpornemu skladu stavkujočim.

Zmaga španskih železničarjev je gotova. Moč organizacije in velika solidarnost in kompaktnost stavkujočih nam jo jamči. Španski železničarji so spoznali vrednost enotne organizacije, ki jih bo tudi privedla do boljših mezdnih, delovnih in življenjskih pogojev.

Iz krogov vlakovnih odpravnikov.

Položaj vlakovnih odpravnikov postaja od dne do dne neznosnejši. Vzroki, da se niso razmere vlakovnih odpravnikov nikakor zboljšale, so razni in nam dobro znani. Da je vsled teh razmer nastala huda kriza v društvu avstrijskih vlakovnih odpravnikov, je pač razumljivo. Glasilo tega društva »Der Zugexpedient« prinaša v številki z dne 10. avgusta 1912 članek, ki jasno kaže, kako daleč se dajo ta društva zvoditi od meščanske in nacionalistične politike. Društvo je sicer izstopilo iz »nacionalne koalicije«, kateri je pripadalo do konca septembra 1910. Glasilo društva pa piše: »Veliko zaupanje smo imeli v moč in korist nacionalne koalicije ob času našega pristopa. Varali smo se. Želja so ostala neizpolnjena. Prišlo je tako daleč, da je danes

treba predvsem braniti še to malo, kar se je pridobilo. Tako piše glasilo na narodni podlagi temeljčnega društva v korist »nacionalistične koalicije«!

Nadalje vpraša gori omenjeni list:

»Kaj nam je storiti zdaj, ko smo se ločili od ostale mase? In po dolgem, prav nacionalističnem premišljevanju prihaja do zaključka, da je najboljša se popolnoma osamiti, češ »le v oni dobi ko smo bili osamljeni, je bilo delo društva koristno in uspešno. Tako misli glasilo seveda. Vse drugače pa mislijo o tem postajni mojstri. Oni pravijo: kaj nam koristi naslov »uradniki«, ako ni sredstev? Ali ni boljše za kategorijo vlakovnih odpravnikov in postajnih mojstrov sploh, da se pridružimo skupni železničarski organizaciji? Več zaslombe potrebuje to osebje. Moralne zaslombe in solidarnosti vseh kategorij, da si pridobijo bolj človeške, zahtevam življenja odgovarjajoče razmere. To jim zamore pridobiti le naša organizacija, ki se ne ukvarja le z naslovi, temveč ki gleda bolj na jedro in skuša zato svojim kategorijam predvsem zboljšati plačilne in službene razmere. Drugače se morajo vlakovni odpravniki zavzeti za svoje vitalne interese, ako nočejo, da se jim bo še črtalo službeno doklado in uvedlo novo cenitev naturalnega stanovanja. Od dela in rentabilitet lokalnih železnic je odvisna plača postajnih mojstrov. S to okolnostjo je treba računati in izrabiti jo v svoje svrhe. Na vsak način pa je treba spremeniti bojovno taktiko in predvsem postaviti organizacijo na vse drugačno podlago. Če vlakovni odpravniki mislijo, da ako se bodo osamili, bodo dosegli kar želijo, se hudo motijo. Treba je ukreniti drugačno pot. Kapital se bo brigal za zahteve vlakovnih odpravnikov le v toliko, v kolikor bodo sami znali usiliti svoje zahteve. Tako tudi mislijo postajni mojstri in prihajajo pač do vse drugačnega zaključka nego je prišlo gori omenjeno glasilo »nacionalnega« društva vlakovnih odpravnikov.

Edino le združena solidarnost je naše nepremagljivo sredstvo. V skupnem smotrenem vsestranskem delovanju je gotov uspeh. Povsod kjer se je naša organizacija zavzela za interese kateresibodi kategorije uslužbencev, je tudi dosegla kar je zahtevala. Naša organizacija edina se sme ponašati z vspehom in pridobitvami. Marsikatera kategorija uslužbencev je mezdnio in službeno napredovala. Boj postavljen na mednarodni stanovski podlagi ne more končati s porazom.

Ako so vlakovni odpravniki zaostali za drugimi kategorijami, so tega sami krivi. Med tem ko imajo danes delavci svoj službeni red, morajo vlakovni odpravniki, vključno visokemu naslovu »uradniki« za vsak najkrajši dopust prositi in takorekoč prositi morajo tudi za izplačevanje vsake izvanredne ure. Turnusi vlakovnih odpravnikov so pa daleč zaostali za drugimi kategorijami. Čegava je krivda? Ni težko odgovoriti. Vsa krivda gre v prvi vrsti na vlakovno odpravno osebje. Mesto za naslove se je treba predvsem potegovati za resnična zboljšanja.

Da so razmere vlakovnih odpravnikov neznosne in da je treba razmere spremeniti, tega se prizadeti zavedajo vsi. Le pravičnega sredstva se je treba posluževati. In to sredstvo je močna skupna organizacija. Ne osamiti temveč združiti se je treba. Vlakovni odpravniki naj se odločijo: ali biti osamljeni in poraženi, ali pa združiti se z ostalimi 60.000 organiziranimi uslužbenci, da izvojujejo koristen, resnično uspešen boj.

Narodnjaška „doslednost“.

»Jugoslovanski železničar« je priobčil v št. 18. z dne 20. sept. t. l. nam že znani razglas o mobilizaciji železničarjev. Javka, da je ta razglas, ki ga imamo pred seboj, najočividnejši dokaz, da namerava vlada v slučaju, če bi železničarstvo poseglo po skrajnem sredstvu samoobrambe, po delu po predpisih, z naravnost brutalno silo vojaškokazenskih paragrafov poseči po »nepokornem« železničarstvu in ga z »vojnimi členi« prisiliti k službi, ako hoče vsaj deloma popraviti napake, ki so jih napravili gospodje pri zeleni mizi, ko so kovali takozvane službene predpise, po svojem mnenju seveda v svrhu olajšanja in zavarovanja, v resnici pa le v oviro in ogroženje

varnosti železniškega prometa. Pravi, da »vsa ta nameravana stvar ni pač čisto nič drugega nego najnasilnejši atentat na državljanske pravice železničarstva in železničarstvo mora storiti vse potrebne korake, da odvrne od sebe pretečo nevarnost. In v ta namen ne zadostuje samo največja pozornost med železničarstvom samim, za to ni dovolj, da se strne železničarstvo vse v svojih organizacijah in vstane kakor en moč proti nameravanemu atentatu, ne, treba je tudi najenergičnejše akcije v državnem zboru.

Premislimo to stvar trezno in mirno. Ali imajo železničarji res pričakovati od parlamenta »najenergičnejše akcije v državnem zboru proti nameravanemu atentatu?« Odgovor: od socialno demokratične manjšine da, in sicer resno akcijo, od večine, sestavljene iz meščanskih, narodnih, naprednih in klerikalnih strank pa ne. Če bi se pa to le utegnulo zgoditi, tedaj bi bila le neresna akcija, s katero bi sleparili železničarje še dalje. Hočemo vam povedati, zakaj se to lahko trdi. Zato ker so narodne, napredne in klerikalne stranke dne 26. in 27. junija t. l. odklonile predlog, ki so ga vložili socialni demokrati pri razpravi o novem brambnem zakonu in ki naj bi določal, »da nima cesar sam pravice zapovedati mobilizacijo, ampak da se mora vprašati o tem ljudsko zastopstvo«. (Glej bršuro »Das Wehrge setz des Unrechts u. des Privilegs« poslanca Leuthnerja stran 21.)

Ta razglas pa ni nič drugega nego povelje za mobilizacijo železničarjev in po zakonu odobrenemu od meščanskih strank samih, se nima parlament nič vmešavati v to stvar. Sploh bi bilo res čudno, če bi meščanske stranke protestirale proti uporabi po njih odobrenega brambnega zakona. Če bi pa protestirale, bi bila to gotovo le prazna demonstracija. Uspešen protest se da doseči le, če se prisili vlado, da predloži poslanski zbornici zakonski načrt, po katerem naj bi ljudsko zastopstvo odločevalo, koga in kdaj naj se mobilizira. Socialni demokrati se porabili tisti trenotek, ko je vlada junija meseca zbornici predložila načrt brambnega zakona, da bi spravili v zakon tako določbo. Meščanske stranke pa so predlog socialnih demokratov zavrgle. Naši sodrugi v parlamentu bodo ob prvi priliki z nova vložili predlog, kakoršnega zahteva ta na državljanske pravice železničarjev nameravan atentat. Videli bomo, če bodo meščanski poslanci tudi tedaj stali na strani železničarjev. Po našem prepričanju ne; in zakaj ne? Ker so narodne stranke junija meseca t. l. pri razpravi o službeni pragmatiki državnih nastavljenecv odklonile v odseku že sprejeti predlog sodr. Glöckelna: da »uradnik ne sme biti s sklicevanjem na službeno razmerje oviran v izvrševanju svojih državljskih pravic« ter so sprejele predlog nemškega nacionalca Markhla: da »uradnik ne sme biti oviran s sklicevanjem na službeno razmerje o izvrševanju svojih državljskih pravic, v kolikor le-te ne nasprotujejo določbam tega zakona«. In te zadnje besede se nanašajo na določbo prvega odstavka tega paragrafa, ki pravi: »uradnik se mora v službi in izven službe dostojno in svojemu stanu primerno obnašati; njegovo ravnanje mora biti v soglasju z zahtevami discipline, ogibati se mora vsakemu oškodovanju tistega zaupanja, ki ga zahteva njegov stan«. Krščansko-socialni posl. dr. Jerabek je celo vložil predlog, po katerem »je uslužbencu sodelovanje pri društvu prepovedano, če to sodelovanje zaradi društvenega stremljenja ali zaradi načina društvenega delovanja nasprotuje službeni prisegi«.

Ker si predočujemo to početje meščanskih strank napram državljskim pravicam državnih uradnikov in uslužbencev, vemo pač dobro, da te stranke ne bodo branile nas železničarjev proti nameravanemu atentatu na naše državljanske pravice.

Tudi gospod dr. Rybař ne. Vlada hoče s tem razglasom doseči isto, kar hoče doseči g. dr. Rybař na drug način: onemogočiti pasivno rezistenco, »skrajno sredstvo samoobrambe«, kakor jo imenuje »Jugoslovanski železničar« v št. 18. t. l. V tem času, ko se je razpravljalo v odseku za državne nastavljenecv o službeni pragmatiki državnih nastavljenecv in ko so pod pokroviteljstvom glasila slovenskega političnega društva »Edinosti« železničarji opravljali službo »po predpisih«, je stavil ta »ljudski« za-

stopnik dne 21. februarja 1911 v odseku za državne nastavljenice predlog, ki se glasi: „2. Vlado se pozivlja, da čimprej revidira določbe tičeče se obratnih predpisov, da se trgovino in obrt oškodujejo pojave, kakor se odigravajo ravno sedaj v Trstu (oskrbovanje službe po predpisih) v bodoče onemogoči“. Iz tega predloga je razvidno, da nameravata vlada in dr. Rybař eno in isto. Dr. Rybař privoščil morda železničarjem državljske pravice na papirju, ali določbe tičeče se obratnih predpisov hoče imeti prenearejene tako, da bo v bodoče onemogočena takozvana pasivna rezistenca. Vlada se hoče iznebiti nevarnosti pasivne rezistence potcem mobilizacije železničarjev in sicer »z zagrožitvijo najtežjih vojaških kazni«.

Obadva, vlada kot splošna zastopnica mednarodnega meščanstva in poslanec dr. Rybař kot poseben zastopnik slovenskih, laških, nemških, celo grških in turških kapitalistov (tržaška camera di commercio in brnska trgovska zbornica sta zahtevali februarja meseca 1911 od vlade najenergičnejše korake proti pasivni rezistenci) imata enak cilj pred očmi.

Če bo torej dr. Rybař v poslanski zbornici še s tako lepimi besedami „najenergičnejše protestiral proti nameravani mobilizaciji železničarjev, ne bo storil nič drugega, nego protestiral proti temu, da skuša vlada onemogočiti pasivno rezistenco in „naravnost brutalno silo vojaškokaženskih paragrafov železničarje prisiliti k službi proti obstoječim predpisom“, — kakor piše »Jugoslov. Žel.« — mesto da bi storila to na bolj rafiniran, manj očitven in železničarje manj razburjač način kakor ga je predlagal dr. Rybař dne 21. februarja 1911.

»Jugoslov. Žel.« joka: „namesto obljubljenega zboljšanja pa take odredbe“. Kaj se pa pritožuje glasilo »narodnega« železničarstva? Saj so bili »narodni« poslanci tisti, ki so zavrgli socialno-demokratski predlog in sklenili, da nima parlament pravice, se vtičati v vprašanje mobilizacije. In saj je tudi vreden tovariš »Jugoslov. Železničarja«, »Der deutsche Eisenbahner« v zadnji številki izjavil: „da, čeprav zadene največ strank parlamenta očitjanje, da se niso po sprejemu 38-milijonskega predloga dosti brigale za ostalih 17 milijonov, se jim to z ozirom na velike zahteve na delovno moč in delomožnost parlamenta lahko odpusti če je le količkaj dobre volje. In saj je tudi „Jugoslov. Železničar“ v št. 16 z dne 5. avgusta železničarjem „pojasnil“ socialnodemokratsko demagogijo in trdil, da je bilo vladi res „absolutno nemogoče, dati železničarjem ostalih 17 milijonov. Vrhutega je gosp. dr. Rybař sam na javnem shodu dne 28. avgusta t. l. rekel, da tistikrat, ko so se narodni železničarji po vladni izjavi, da more za sedaj dati le okoli 21 milijonov, zbrali in sklenili, da so zadovoljni za sedaj z 21 milijoni, da pa pričakujejo še ostalih 17 milijonov in da tistikrat gotovo ni nihče mislil, da se bo v tako kratkem času že zahtevalo ostalih 17 milijonov.“

Čeprav je v času take neznosne draginje pri glasovanju za ostalih 17 milijonov 31 izmed 37 jugoslovanskih poslancev pustilo železničarje na cedilu, ker niso glasovali za predlog sodr. Tomschika, jim mora »Jugoslov. Žel.« priznati to izdajstvo in se ne sme jeziti nad njimi, saj so vendar »narodni« poslanci, ki so že vse »žrtvovali« za narod. Hvaljeni torej naj bodo gosp. Gregorin, Mandić, Luginja, Spinčić, Ravnihar itd. za svoje izdajstvo napram železničarjem, ker so nam pomagali železničarjem odpreti oči, da spoznajo, kako skrbje Jugoslovani zanje.

R. T.

V omedlevico padla žolta zveza!

(Trst južni kolodvor.)

Naši preljubi bratci v žoltem taboru prevračajo kozolce ter kažejo svojo onemoglost po južnem kolodvoru. Ampak to kar počenjajo zadnji čas, meji že na delirium.

Mi smo sicer že omenili, da jih je komaj za eno malo južino, ali ravno to kar jih se je, se smatra menda za zadostno za zmerjanje, denunciranje in povzročevanje združbe med uslužbenci. Posebno dva „junaka“ — in to sta že dobro znana ter proslula generala Johann in Janez, vse drugo je le nekaj zapeljane in omamljene prismodarije, ki izvršuje od časa do časa, razna ne-

kulturna dejanja po postaji, ne da bi se tega zavedala.

Pred kratkim je bilo na južnem kolodvoru plakirano predavanje g. profesorja dr. Merharja v Ljudskem odru. Ali to našim boljšim „Slovanom“ ki pošiljajo svoje otroke raje v nemško šolo kakor v Ciril-Metodovo, nikakor ni bilo pogodu, kljub temu, da je predavanje kulturno delo in kljub temu, da je imel predavati g. profesor Merhar, ki ni socialist. Skratka, nič ni pomagalo: Zbescnela družba, ki se boji dneva kakor ščurek, je po noči s strugalom že nalašč zato napravljeni, dosledno vse plakate oddrgnila, samo, da ne bi slovenski železničarji šli na predavanje.

Spricho takih dejstev zamoremo le čestitati tržaški tetki „Edinosti“ na takih uspehih dolgoletne „kulturne“ vzgoje.

Sicer pa to divjanje onih par ljudi, ki se zdi, da so zato nastavljeni, pušča velik del tudi tistih takozvanih narodnih železničarjev ravnodušne.

To se je pred kratkim pokazalo na najeklatantnejši način s tem, da ni vse beganje zaradi ustanovitve podpornega sklada za slučaj bolezni prav nič zaleglo.

Ko so namreč gospodje generali „Zveze“ zvedeli, da je podružnica Trst I splošnega pravovarstvenega društva ustanovila podporni sklad za slučaj bolezni svojih članov, so tekali od poncija do pilata ter se rotili pri vseh jugoslovanskih bogovih, da se ne sme socialistom posrečiti ta nov „atentat“ — tako so namreč krstili naš sklad.

Rekli so, da se ne zadovoljijo samo s tem, da bodo protestirali pri postajenačelniku in pri obratnem inšpektoratu, temveč da se bodo obrnili tudi na ravnateljstvo na Dunaj, Hudobni jeziki celo govore, da generalissimus Herr Johann, ko je zvedel za ta atentat, od same nervoznosti par dni niti jesti ni mogel. Koliko je na tem resnice, ni naša naloga da bi preiskovali. Na vsak način je bila zadrega velika in kakor po navadi, kadar si naši žolti drugače ne vedo pomagati, se zatečejo k delodajalcu ali pa njegovemu zastopniku za pomoč zoper „predrzne socije“. Tako tudi takrat. Vse registre so napeli, pa le nič ni izdalo. Podporni sklad je ustanovljen in svet še stoji, če pa je „Zvezo“ zlodej vzel, pa je itak že čas.

„Jugoslovanski železničar“ z dne 20.-9. 1912., nam očitja da nimajo železničarji v nas nobene zaupanja več. No, kateri so pa ti železničarji, ki nimajo več zaupanja v naše vodstvo in v našo organizacijo?

Herr Johann je itak dobil vse kar je potreboval dokler je še imel zaupanje v našo organizacijo, drugače bi ji takrat ne bil pristopil — ker socialist ni bil ne prej ne tedaj kakor tudi ni sedaj. Socializem se ne dokumentira s tem kolikokrat je človek pijan, ampak kako je naobražen.

Jakliča pa tudi ne moremo smatrati za železničarja. Ali pa morda oni železničarji nam ne zaupajo, ki so neprostoovoljno organizirani pri narodnjakih? To se pravi tisti, ki so se sicer zapisali sami, ali pod pritiskom „razmer“. Saj se razumemo, kaj?

Dalje nam očitja omenjeni list, da hočemo kar 2 kroni vzeti vsakemu železničarju in to naj bi ubogi železničar dopustil brez ugovora. To je grdo hinavstvo. Na to odgovarjati, bi bilo celo brezmiselnost. Kdaj pa smo silili kakega narodnjaka ali pa mu celo odtrgali kar ni sam dovolil?

Sicer pa bi mi vprašali narodnjake, ki so se preje ko so ustanovili svojo organizacijo, vedno zabavljali čez „flike“, zakaj oni pobirajo krone? To vendar ne soglaša z njih teorijo. Oni bi morali tako društvo ustanoviti, kjer bi člani samo dobivali in nič plačevali. S tem bi dali lep vzgled socialistom, ne pa da prej čez nekaj zabavljajo, potem pa po opičje posnemajo. To ni doslednost.

Ako se nočejo narodnjaki zapisati v podporni sklad, jih mi v to ne silimo. Nočemo pa beračenja za bolne, ker je to sramota za katero je bil zadnji čas da se je odpravila. Ako pa narodnjaki hočejo na vsak način beračiti, pa gredo lahko v Rojan h g. župniku, da jim on naredi ofer.

Končno pravi tista prismoda v Jugoslov. „Železničarju“, da je naš sodrug Kos avanziral prezgodaj, češ da ni še tolko let na železnici kakor nek drugi gospod (menda člankar sam) češ, da Kos pač ni avanziral radi svojega znanja. No, no. Mi že vemo zakaj ti nisi še avanziral; in bog tudi ve zakaj ni dal kozi repa.

To je lahko hudo, ampak preteklost je skoraj vedno bila merilo in oni gospod, ki je tako uža-

ljen da ni avanziral za „kapota“, naj to sam sebi pripiše.

Torej podporni sklad je ustanovljen in pri tem polagamo sodrugom na srce, da se ga v polni meri poslužijo za toliko časa, dokler ne organiziramo zadnjega delavca ter iztrebimo zadnjega krumirja, da si potom naše proletarske solidarnosti priborimo take razmere, da nam podpornih skladov ne bo več treba.

Južni železničar.

Dopisi.

Iz krogov prožnih vravnavalcev. Prožni vravnavalci vseh železnic so prave žrtve železniških uprav. Skromnim željam te kategorije uslužbencev se nikakor neče ugoditi. Predlagane spremembe plačilnih in napredovalnih razmer, kakor tudi glavne zahteve glede potnega pavšala 30 kron se še ni izvedlo. Poznavalec delovnih razmer na železnici ni treba prepričevati, da je služba prožnih vravnavalcev naporna in velike odgovornosti. Poleg vsega mora biti prožni vravnavalec zmožen tudi v podučevanju. Izučiti ima čuvajske namestnike in izuriti bodoče predelavce in celo na novo vstopivše kvalificirane prožne mojstre; izvrševati mora razna tehnična dela in končno je še odgovoren za inventar in mora jamčiti za redno izvrševanje vseh, že za mesec naprej mu napovedanih nemaloštevilnih nalog. Vse to izvršuje seveda brez da bi dobil zato kako doklado ali drugo ugodnost. Izpostavljen je vsaki vremenski nepriliki. Ni čuda če si nakopije bolezen. Za ves trud in trpljenje je plača tako slaba, da niti za družino ne zadostuje; vkljub temu, da živi mož na progi le ob kruhu in vodi. Že ponovno so prožni vravnavalci zahtevali potni pavšal v znesku mesečnih 30 kron. Na vse te upravičene zahteve nam je pa železniška uprava odgovorila — čujte in strmite: da je prožnim vravnavalcem dovoljeno nositi srebrni trak na ovratniku!! Modra je uprava najbrže mislila, da bo s tem potolažila lačne želodce. Če uprava tako misli, se zelo moti. Mi se ne zadovoljimo le s srebrnim trakom. Hočemo nekaj več. Hočemo več plače, manjšo službeno dobo; več uvaževanja in več pravic. To kar hočemo, pa si bomo znali tudi priboriti. Sredstvo imamo in to je naše strokovno in pravovarstveno društvo. Biti član te organizacije je najelementarnejša dolžnost vsakega tovariša.

Iz karavanskega predora. — V tukajšnjem predoru imamo mladega prožnega mojstra Bichbauerja, ki zasluzi radi svojega ravnanja, da ga na tem mestu pribijemo. Sicer smo se s tem gospodom v našem listu že pečali. Zdi se pa da tudi javna svarila ne hasnejo pri gospodu »Bahnrichterja«. Zdaj se ta nepriporočljivi mojster kaj rad zgraža nad čuvajsko osebo. Nekatera njegova dejanja so že prišla v protokol. O kakih ukrepih ravnateljstva proti postopanju tega prožnega mojstra, pa ni bilo govora. Ne vemo zakaj se ga tako posebno protežira. So tako velike važnosti »izvanredne« usluge tega mojstra? Zgrešeno je to zaupanje, ker je ta prožni mojster železniški upravi vse drugo kot koristen. Če tudi hoče celo druge podučevati, nima o svojem delu najmanjše sposobnosti. Nevarnost, da se pripeti kaka nesreča na progi, je takorekoč na dnevnem redu. Pozabi pritrditi prage na progi ali pa pusti progo v najnevarnejšem položaju brez vijakov. Navedli bi lahko celo vrsto takih slučajev. Toda čemu? Gospod prožni mojster ve da je protežiran. Ve tudi, da ako nima sposobnosti za delo, ima pa druge sposobnosti. Gospod mojster bo seveda še nadaljno učil inštrukcije po njegovem sistemu in stavil, kakor pri slučaju čuvaja Schönslebena, vprašanja, ki so v protislovju z določbami in navodilom inštrukcije. — Želimo, da se tega gospoda nekoliko boljše podučijo o njegovih dolžnostih napram oseboju in službi.

Iz Zidanega mosta. Zopet nam je ugrabila nemila smrt vrlega tovariša železničarja. Sodrugi Stropnik Ignac je dne 5. oktobra po dolgi mučni proletarski bolezni za vedno zaspal. Pokojnik je bil vrl sodrug in večleten zapisnikar podružnice pravovarstvenega društva. Bil je vsem priljubljen in miren značaj. Pogreb pokojnika je bil dne 7. oktobra ob žalnih zvokih doneče železničarske godbe in ob obilni udeležbi tovarišev domače postaje kakor tudi zunanjih — bile so zastopane: Opčina, Št. Peter, Ljubljana, Celje, Pragersko

itd. Tržaško tajništvo je zastopal sodr. Kopač, ki se je ob odprtem grobu v toplih besedah poslovil od pokojnika. Sprevod je štel blizu 200 udeležnikov, kar izpričuje dovolj, kako priljubljen je bil. Tudi se tem potom žalujoča vdova in sorodniki prisrčno zahvaljujejo vsem darovalcem krasnih vencev kakor tudi vsem udeležnikom tovarišem in gosp. uradnikom, posebno še postajenačelniku za naklonjenost in sočutje. Mi pa ti ključemo, dragi sodrug: Sladko spavaj.

Pragersko. (Nestrpnost nemških nacionalcev.) Dne 7. oktobra t. l. se je peljal sodr. Pičinin iz Pragerskega v Zidan most k pogrebu sodruga Ignacija Stropnika. V to svrhu je moral prositi za prostovozni listek. Kurilniški načelnik gospod Leis je telefoniral na obratno nadzorstvo v Gradec, če lahko napravi prostovozni listek za Pičinina, kar je to-le tudi dovolilo. Pičinin je dobil listek in vstopil v vlak. Ker pa je bilo že prepozno, da bi bil šel k blagajni ter plačal 50 vinarjev za izgotovljenje in dal pritiskati pečat, ni tega storil. Ko je prišel sprevodnik pregledovat listke, mu je Pičinin takoj povedal, da ni mogel izvršiti potrebnih formalnosti, ker sicer bi bil zamudil vlak. Rekel mu je tudi, da bo to storil pri blagajni v Celju, kjer stoji vlak par minut. Sprevodnik je bil s tem zadovoljen, ker se je kaj takega že večkrat zgodilo. Druga pa je bila z gospodi iz Pragerskega, ki so videli, da je sodr. Pičinin vstopil v vlak, ne da bi bil prej šel k blagajni. Telefonirali so v Slovenjo Bistrico naj tam primejo Pičinina, ker je brez listka vstopil v vlak. Ker pa v Sl. Bistrici ni izstopil, so telefonirali v Poljčane. Ker pa tudi od tam ni bilo dovoljnega odgovora, so alarmirali vse postaje. Ko pride Pičinin v Zidan most, so ga tam čakali kakor kaklega zločinca in po njem vpraševali. Ko ga je zagledal vratar, ki ga je poznal, je takol prišel k njemu ter mu povedal, da je prišel brzovoz iz Pragerskega, da mora plačati pristojbino 50 vinarjev za izgotovljenje listka. Pičinin mu odgovori, da je to v Celju storil. Medtem je prišel tudi postajenačelnik, ki mu je Pičinin zadevo pojasnil ter mu rekel, da je naravnost sramotno postopanje pragerskih gospodov, ki ga zasledujejo kakor če bi bil pobegnil z blagajno.

Kdor dosedaj še ni poznal nemških nacionalcev, razvidi iz teh vrstic kakšni so. Vsako sredstvo jim je prav, da škodujejo vsakemu, ki ne trobi v njih rog, kjer mu le morejo in če mu le morejo. In taki ljudje si še upajo zahtevati, da bi mi ž njimi skupno nastopali.

Iz generalnega štaba na južni železnici v Trstu. Pred kratkim je bil v Trstu na južni železnici majhen potres. Druge nestreče sicer ni bilo, ampak takozvana „Zveza“ se je razsipala in sicer zato, ker je bila že precej črva.

Herr Johann je sicer vse storil, kar mu je bilo mogoče, da bi „Zvezo“ obvaroval poloma, a se mu le ni posrečilo. Ko je bil svoj čas Ogre pripeljal, da so nadomeščali domače „oberbavarje“, jim je vsaj živinske vagon preskrbel, a sedaj pa se teh ni in nadstavnih delavci so „Zvezi“ osle pokazali. Najbolj je trpela „Zveza“ pred kratkim na drž. železnici pri volitvah v delavski odbor. Tam je tudi v 5. kuriji, pri „oberbavarjih“ pogorela. Pri drugih kategorijah je grozdje še bolj visoko in zaradi tega bolj kislo.

Kdo se ne spominja, da se je še pred kratkim načelnik zveze drl na vse grlo, češ „na državni železnici je vse naše“, še par onih imate socialisti na južni in še ti bodo kmalu pri zvezi in potem ste „fuč“. Ali za sijajnimi pojedinami v zlati Pragi in potem na Dunaju je prišel grozen maček. Na mesto onih 200 K, katere so obljubovali gg. Černigoj, Škerjanc in Jaklič in katere je sankcioniral sam dr. Rybař — je prišlo veliko razočaranje. Gospodje so zagotovili da mora sleherni delavec dobiti takoj 200 K draginske doklade na leto, dokler se delavcem definitivno ne uredi plače. In sedaj? Sedaj bo uboga para skoro obhajala obletnico tistih hinavskih obljub in namesto 200 K jih veliko ni dobilo prebitega vinarja, drugi pa malo več kot nič, kljub temu, da so gospodje pri generalštabu kar vnaprej — ko je bil golob še na strehi in ko tudi vrabca še niso imeli v rokah — podpisali pobotnico s tem, da so v dveh resolucijah izrekli zahvalo vladi in posebno še dr. Rybařu za njegovo „uspešno“ delo. Delavci pa sedaj gledajo skozi prste. Za nadomestilo imajo sedaj to, da se gospodje narodni demagogi norčujejo iz

njihovih „milijonov“, kateri da so bili le v glavah socialističnih generalov.

Vočigled vsemu temu ni čudno, da „oberbavarji“ več ne drže „zveze“ skupaj.

Nič boljšega ni za naše piskroveze na juž. železnici, pač pa še veliko slabše. Gospodje generalštablerji včasih od same jeze spreminjajo barve kakor puran in posebno je neki velik Janez kar že v laseh blede postal. Tega človeka pa tarejo res vse nadloge. Poduradnik bi že moral biti, pa še delovodja ni postal. In tako je zadnjič v zvezi-nem pastirskem listu grozno tožil o krivicah tega sveta. In prav je imal: eni so že prišli do zlatih ovratnikov, ki so takrat zagledali luč sveta kot on, drugi so veliko pozneje prišli na ta grešni svet, pa so že kapoti in on še ni nič, nič in nič. In to kljub temu, da je pri zvezi avanziral že do generala. Pa tudi Johann je začel od samih velikih skrbi po enem kraju nekam bledeti. Pa saj ni čuda.

Gospod dr. Rybař mu je sicer dal „flajšterček“, pa je imel samo smolo.

In zdaj pa poslušajte, ljudje božji, Južni železničarji so si izmislili nekega vruga in so kar čez noč tebi nič meni nič ustanovili nekak podporni sklad za slučaj bolezni. Da bi bili vsaj prej Johanna vprašali. Ne, nič, To je že več kot od sile. In tako je kar čez noč nekaj onih, ki jih je Johann sebi prisvajal, smuknilo v „rdečo“ organizacijo, ni jih sicer veliko, samo 50 za ta hip, ki se ne puste „terorizirati“, to je pa res atentat, ampak ne na železničarje, pač pa na Johannove načrte, kaj? In zato pa tako zvijanje v „Jugoslovanskem Železničarju“.

Jež.

Kormin. Prometni kontrolor gosp. Ludovik Kebat je premeščen iz Gorice v Inomost. Ž njim zgubi osobe na progi Kormin—Nabrežina vestnega in dobrega predpostavljenega, ki je bil vsled svojega pravičnega in inteligentnega ravnanja opravičeno respektiran in uvažen.

Gospod Kebat je bil prava moderna kontrolna oseba. Operiranje z globami, napuh in komandiranje ni bilo v njegovi navadi. Ravnateljstvo južne železnice in sploh ves štab tržaškega inšpektorata naj se po ravnanju tega gospoda uči, kako se ima postopati napram osobi in izvrševati službene dolžnosti. Ob vsaki priliki je gospod Kebat uplival pomirjevalno in pravilno na osobe, in pa tudi na ravnateljstvo in na predpostavljene sploh. Branil pa je vedno odkrito železniško osobe. Težavno nam je bilo se ločiti od takega vzornega predpostavljenega. Tovarišem na tirolski progi čestitamo za njih novega prometnega kontrolorja.

Domače vesti.

Revščina na vseh koncih in krajih. Da so narodnjaške baharije glede na število železničarjev, organiziranih v žolti Z. J. Ž. zelo pretirane, smo že ponovno dokazali. Vedeli in povedali smo, da mora ta organizacija prirejati plese in veselice v svrhu pokritja tistih članarin, ki jih vpisani člani ne plačajo, bodisi da jih nočejo plačati, ali pa da sploh ne vedo, da so vpisani kot člani Z. J. Ž. Ali ta revščina ni dala povoda, da napišemo te vrstice. Ampak nekaj družega je.

Doslej so imeli „Zvezarji“ vsaj še toliko članov, da so iz svojih vrst postavili kandidate za delavski odbor in podobno. Sedaj pa tudi na tem polju ne gre več. Za volitve v personalno komisijo državnih železnic so si morali drugod izposoditi kandidata. Seveda dotičnega niti vprašali niso, če je voljan kandidirati na njih listo. Poslali so mu enostavno letake in nalepne listke in ga uljudo prosili „da jih razdele“ med tovariše, ki volijo v „personalno“ komisijo. Sodrugi Adamič v Splitu — tega so namreč nadlegovali zvezarji s svojo šaro — pa jim je kaj požvižgal in ker mu „Zveza“ ni dala natančnega naslova, je poslal stvar nam. Če hoče „Zveza“ imeti svoj papir, si lahko vsak čas pride ponj v naše tajništvo. „Zveza“ je to pot pač imela smolo, da je svoj papir poslala predsedniku naše skupine v Splitu in ga tudi kandidiral. Kakor se vidi praznuje „Zveza“ uspeh za uspehom“. Če že zdaj pred volitvam strelja take kozle, do konca volitev bo morda zgubila še glavo — če jo je že kedaj imela seveda!

Finančni položaj avstrijskih železnic. Finančni položaj naših železnic je čim dalje ugodnejši. Iz poročila, ki ga je izdala uprava

južne železnice o dohodkih letošnje dobe, je razvidno, da so dohodki do meseca septembra narastli za okroglo 7 milijonov kron napram dohodku prejšnjega leta. — Tudi dohodki državne železnice so znatno narastli. Koncem meseca julija je imela državna železnica za 32.8 milijonov kron več prebitka nego prejšnje leto. Meseca avgusta so narastli dohodki za okolo 7 milijonov kron. Do dohodki državne železnice so v tem letu narastli za približno 40 milijonov kron.

Čuden odlok c. kr. železniškega ministrstva. (Oškodovanje vlakospremnega osobja.)

C. kr. železniško ministrstvo je izdalo odredbo, ki zasluži, da jo omenimo in komentiramo. Odredba pravi:

„Da se je po poizvedovanju dognalo, da se izplačevanje oškodovanja železniških predmetov ne vrši po določenih predpisih.

C. kr. ravnateljstva se zato pozivlja, da v strogem izvrševanju predpisov uplivajo na zmanjšanje oškodovanja železniških predmetov.

Na mesto odstavka 11 člena 23 instrukcije 36, naj se postavi sledečo določbo:

Če uslužbenci ne morejo dokazati, da niso krivi oškodovanja šip ali drugih predmetov, imajo plačati polno odškodnino. To odškodnino pa se zniža na tretjino predpisanega zneska, če so se šipe razbile vsled službenega opravljanja, ali pa če mora dotični uslužbenec plačati odškodnino za šipe, ki so jih razbile tretje osebe.

V splošnem se predstojeca odredba ne tiče določb § 33 službenega reda, ki ostane neizpremenjen.“

Zaplenjeno.

Če se pripeti trčenje z vozom, kdo naj izplača razbite šipe in splošno oškodovanje voza? Kdo naj izplača oškodovanje predmetov vsled manipulacije z vsemi raznovrstnimi pošiljatkami, z kovčgom, prtljagam itd.? To odredbo ima vlakospremno osobe z vso odločnostjo zavrniti. Nevzdržljiva nevarnost za mezdno in službeno razmerje osobja bi bila odredba, ki tako škodljivo spreminja vse dosedaj, v tem oziru veljavne določbe. Da bo sprevodnik plačal le en del odškodnine, bo moral dokazati, da so drugi izvršili oškodovanje železniškega predmeta. Kako naj to dokaže? Gospodje, ki so izdali odredbo najbrže niso še nikdar potovali po železnicah. Vedeti bi morali vsaj, da potujoče občinstvo že iz neke solidarnosti, nikdar ne izda onega, ki je iz kateregakoli vzroka ali okoliščnosti razbil šipo ali izvršil kako drugo oškodovanje. Kako naj tedaj dokaže sprevodnik, da on ni pri tem nikako soudeležen?

Zaplenjeno.

Volilna zmaga na Dunaju. V ožji volitvi za državnozborni mandat na Dunaju v tretjem okraju je bil dne 1. t. m. izvoljen sodrug Rudolf Müller z 8214 glasovi. Krščansko-socialni kandidat Prohazka je dobil 7176 glasov. Pri volitvah 1911 je bil v tem okraju izvoljen sodrug Silberer, ki je pretečeno zimo ponesrečil v planinah. Nasprotniki so sedaj napeli vse sile, da bi socialnim demokratom izrgali ta mandat. Ali ves njih napor je bil zaman. Imajo pač preveč grehov na grbi!

Strankin zbor nemške socialno demokratične stranke v Avstriji se vrši v dneh od 31. oktobra do 4. novembra t. l. na Dunaju. Dnevni red: 1. Konstituiranje strankinega zbora: a) izvolitev predsednika; b) določitev poslovnika in dnevnega reda; c) izvolitev komisije za pregledovanje mandatov. 2. Poročila: predsedništva; blagajnika; strankinega tiska; kontrole in kluba poslancev. 3. Spremenitev strankinega pravilnika. 4. Izobraževalno delo. 5. Parlament in delavsko varstvo. 6. Volitev strankinega zastopstva. 7. Mednarodni kongres na Dunaju. 8. Slučajnosti.

Gospodarski pregled.

20odstotna dividenda sladkorne tovarne. Računski zaključki sladkornih tovarn kažejo skoro izključno, kakšne oderuške dobičke so spravili sladkorni judi ob koncu poslovnega leta, ki se je končal s 30. septembrom. Gališkobukovinska akcijska družba za sladkorno industrijo v Przeworsku je sklenila preteklo poslovno leto s čistim dobičkom 4.7 milijonov kron. Od tega se bo plačala dividenda 20 odstotkov, to je 2000 K za vsako delnico. Sladkorna rafinerija v Opavi bo na svojem občnem zboru, ki se vrši v kratkem, izkazala 30 odstotno dividendo. Sadska sladkorna tovarna bo izplačala za preteklo poslovno leto 12.5 odstotno dividendo, sladkorna tovarna v Obori 15odstotkov, medtem ko ni lani izplačala nobene dividende. Obe zadnji tovarni ste last Anglobanke.

Književnost.

Dr. Oton Bauer: Narodni ali razredni boj? V naši založbi je pod tem naslovom izšla lična brošura odličnega socialnodemokratičnega pisatelja. Brošura obsega 16 strani in je za vsakega sodruga velike važnosti. Posebno pripravna pa je za agitacijo, ker se more iz nje vsakdo poučiti o tem vprašanju. Cena je zelo nizka — 6 vinarjev za komad. Vsled tega si jo lahko vsak omisli. Razpečavalec dobe primeren popust.

Sodrug! naročite brošuro čimprej in jo razširjajte med svojimi tovariši! Naročila je pošiljati na Tajništvo železničarske organizacije v Trstu, ul. Madonnina 15.

Raznoterosti.

Izdatki lenuhov. Krojaški mojster Poire je izdelal za neko francosko grofico svatovsko obleko, ki jo je zaračunal precej drago. Obleka bo stala visokorodni gospici 75.000 frankov. Nič več in nič manj. 75.000 frankov! Kako koristna bi lahko bila ta svota ako bi se jo vporabilo v druge, manj aristokratske svrhe?! Sicer ni to nič novega. Je še veliko drugih dam, ki za svojo obleko žrtvujejo cele kapitale. Igralka nekega aristokratskega gledališča v Londonu je potrosila za obleko v igri 100.000 mark. Njeni »yacht« stane milijone. Neka dobro znana pariška igralka nosi na svoji obleki lišp, ki stane poldrugi milijon frankov. Niso pa le igralko, ki si dovolijo take »špase«. Soproge ameriških milijardarjev imajo v takih stvarih prvenstvo. Soproga ameriškega »kralja srebra« gospa Mackie je plačala za svojo pomladno obleko, ki jo je nosila le enkrat, malenkostno svoto 300.000 mark. Čipke na obleki so jo pa stale 123.000 mark. Najdražjo obleko na svetu je pa nosila princezinja Maigna. Iz samih rubinov je bila in je stala nad 8 milijonov mark. Prav lepo. Na eni strani taka potrata in izobilje, na drugi tisoče in tisoče izstradanih, ki nimajo ne doma, ne kruha. In to imenujejo nekateri »božji svetovni red«!

Vatikan se preseli na Malto. Glasilo lütiškega škofa prinaša splošno pozornost zbujačo vest, da se v Vatikanu prav resno bavijo z mislijo, da bi se papež preselil na Malto. Ob priliki evharističnega kongresa so na Dunaju zbrani čkofje in kardinali baje tudi to vprašanje resno pretresali. Kakor znano, se bo evharistični kongres leta 1913. vršil na Malti. Ta sklep je bil baje že z ozirom na to eventualno preselitev storjen. Ob priliki prihodnjega kongresa se ima v to svrhu rekognoscirati ondodni teren. Lütiško glasilo pripominja k temu, da hoče imeti papež svoj sedež daleč od vrvenja sveta. In v ta namen da je Malta bolj pripravna nego marsikateri drugi kraj.

Sramota „božjega“ družabnega reda. Zmerom izrazitejše se pokazujejo nasprotja v kapitalistični družbi. Dočim se malo število trotoev giblje v večnih solnčnih žarkih in leta od zabave do zabave, žive množice ljudstva v temnem prokletstvu in so že zadovoljne, če si lahko z najgusnejšimi živili utešijo svoj glad. Kot glavno pričo, da so ta nasprotja za daljšo dobo res že nevzdržljiva postala, lahko od časa do časa pokličemo meščansko časopisje, ki je v tem oziru gotovo brez predsodkov, ki jih sicer kaj radi očitajo nam socialistom. V Bonnu izhajajoča „Deutsche Reichszeitung“, ki je glasilo katoliškega centra, prinaša n. pr. 26. septembra sledeče pismo nekega dninarja:

„Dninar sem, imam ženo in pet otrok. Celo leto ne gremo v nobeno gostilno in si sploh nikoli kake zabave ne privoščimo. Živimo ponajveč od črnega kruha, ki ga namažemo z nekoliko zeljem ali sirom, tudi krompir in redka kava tvorita našo hrano. Pri taki hrani brez masčobe in mesa, kar je pač dandanes vse predrago, otroci ne morejo postati močni in tudi midva z ženo se čutiva slaba. Pred kratkim mi je nekdo dejal, da bi morda pasje meso, pripravljeno med krompirjem ali zeljem, dalo krepko hrano. Ta jed da se pripravlja iz odpadkov mesa in škodljivega v teh odpadkih ne more menda nič biti, ker so psi pri tej hrani krepki in zdravi. Bil bi Vam zelo hvaležen, če bi mi v listnici uredništva sporočili, če je pasje meso za človeka škodljivo ali ne. Rad bi z njim napravil enkrat poskus.“

Istočasno z objavo tega res pretresljivega pisma stradajočega delavca pa kroži po meščanskem časopisju sledeča notica:

„Najelegantnejši mož sveta je po poročilu nekega angleškega lista knez Albert von Thurn und Taxis. Mož ima vsak dan drugo obleko. Za izgotovitev njegove garderobe je treba pridnega dela dvanaestih izkušenih konfekejskih umetnikov. Celokupni stroški za njegovo obleko znašajo kakih 60.000 mark na leto. Knezove obleke parfumi- rano z rožnim oljem, katerega stane 100 mark unča. Število kravat, ki jih knez na leto porabi, je računati na okroglo 1000 komadov in čeljev porabi letno 200 parov...“

Vršili so se sledeči shodi:

Iz Kormina. V nedeljo 29. m. m. se je vršil tukaj izredno lepo obiskan shod železničarjev. Prostori gostilne pri kolodvoru so bili polni zavednih železničarjev. Shod je otvoril predsednik tukajšnje skupine železničarjev sodr. Lorenzon, ki je obenem podal poročilo o konferencah čuvajev, prožnih uravnavalcev in delavcev južne železnice, ki so se vršile v Ljubljani v začetku meseca septembra. Po govoru predsednika sodr. Lorenzona, je poročal v enopolurnem govoru v italijanskem jeziku sodr. Golouh iz Trsta. Pojasnil je položaj železniškega osebja in organizacije po najnovejšem izdajstvu meščanskih poslancev, ki so glasovali proti opravičenemu in prepotrebemu predlogu poslanca sodr. Tomschika. Konstatiral je, da je to izdajstvo le močnejše zbudilo zavest med železničarji, da je le močna, skupna stanovska organizacija edino uspešno obrambno sredstvo. Poročal je nadalje o zavarovalnici zoper nezgode in o bolniškem skladu, ki se ustanovi pri južni železnici ter o pomenu železničarskih institucij. Pritrjevanje, ki je sledilo poročilu, je kazalo, da se navzoči strinjajo z izvajanjem in da hočejo tudi dejansko uvaževati priporočilo referenta, da naj se v vedno silnejšem številu pridružujejo svoji stanovski organizaciji. Govoril je še sodr. Chaudoin, ki se je pečal z lokalnimi razmerami in toplo priporočal navzočim večje uvaževanje lastnih razrednih interesov, nakar je predsednik zaključil lepo uspeli in koristni shod.

vanje lastnih razrednih interesov, nakar je predsednik zaključil lepo uspeli in koristni shod.

Vršijo se sledeči shodi:

Na Pragerskem dne 22. t. m. z dnevnim redom: Zavarovalnica zoper nezgode in železničarji.

V Celju dne 23. t. m.

V Zidanem mostu dne 24. t. m.

Dnevni red teh dveh shodov je: Najnovejši železničarski boji.

Na Ptuj dne 25. oktobra 1912 z dnevnim redom: Zavarovalnica zoper nezgode in železničarji.

DELAVSKE ZADRUGE

za Trst, Istro in Furlanijo. Vpisana zadruga z omejenim poroštvom.

IX. Zadržno leto. 5810 članov.

Mesečni izkaz.

Razpečano blago:

Zadržna doba 1911-1912	1912-1913
(le proti znamkam)	(skupno)
julij K 85989.77	K 117.834.47
avgust „ 83176.99	„ 122.091.91
sept. „ 93174.89	„ 143.117.34
K 262.341.65	K 283.043.72

Od 1. julija do 30. septembra 1912 se je likvidiralo podpor za slučaje daljše bolezni in po umrlih članov zaostalo za 2595.28 kron.

Od 1. julija do 30. septembra 1912 se je likvidiralo na dividendah 76.23 krcn.

Tist, dne 30. septembra 1912.

NAZNANILO.

Sodrugom na južni železnici naznanjamo, da imamo še v zalogi nalepne listke za volitev v delavski odbor južne železnice (tržaški inspektorat). V slučaju potrebe jih takoj naročite pri tajništvu železničarske organizacije v Trstu, ulica Madonnina 15.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Radi pomanjkanja prostora priobčimo zaostale dopise v prihodnji številki.

Vsebina št. 19. z dne 1. oktobra 1912.

Članki: Organizacija konzumentov in nje pomen za delavstvo. Razmere delavcev c. kr. drž. žel. Dokupni pogoji pokojninskega sklada južne železnice. Položaj prožnih uravnavalcev. Iz personalne komisije južne železnice (Dalje). Zavarovalnica zoper nezgode in železničarji. Železničarji in žolte organizacije. Proletarska morala. Razmere na bosansko-hercegovinskih železnicah.

Podlistek: Peljem se...

Dopisi: Ljubljana, drž. kolodvor. Kleikalni junaki. Opčina, drž. kolodvor.

Domače vesti: Jan Falta. Predavanje in Askerčev večer. Otvoritev novega Delavskega doma v Trstu. Volitve v delavski odbor c. kr. drž. žel. Sodrugom po Slovenskem.

Inozemstvo: Dogodki na Ogrskem.

Književnost: Eisenbahnerkalender 1912.

Raznoterosti: Prirodni izvirki mehanske sile. Drakonske obsodbe. Kako potuje gospoda.

Naš posmrtno-odpravninski sklad.

Iz organizacije.

Naznanila centrale.

Poročila o shodih: V Divači. V Ljubljani. V Zidanem mostu. V Celju.

Kavarna Unione - Trst

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca

Napitnina je odpravljena

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in časnikov v vseh jezikih.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Kopac
Tiska L. Herrmanstorfer v Trstu